

UČEBNÉ OSNOVY

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby podľa i-ŠVP + i-ŠkVP	1 + 0 hod týždenne / 33 hodín ročne
Ročník	siedmy
Škola	ZŠ Lehnice, Školská 840, 930 37 Lehnice
Kód a názov ŠVP	Inovovaný ŠVP pre nižšie stredné vzdelávanie ISCED 2
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom i-ŠVP pre príslušný predmet.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/eticka-vychova_nsv_2014.pdf

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľom etickej výchovy ako povinne voliteľného predmetu na II. stupni základných škôl je

- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu
- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch
- vysvetliť žiakom pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie

- umožniť žiakom osvojiť si ďalšie sociálne zručnosti, napr. vyjadrovanie citov, empatie, asertívne správanie
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaocenenie
- spoznávať a osvojiť si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami
- umožniť žiakom pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia
- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou; formulovať svoje životné ciele, byť odolný voči nevhodným ponukám, zostať slobodný od závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú náš život
- rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálne vplyvy, vychovať kritického diváka.

3. Prínos predmetu k rozvoju kľúčových kompetencií - výchovné a vzdelávacie stratégie. Stratégia vyučovania

Osvojenie základných sociálno-komunikačných zručností :

Úrovne komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.

Osvojenie si zručností pozitívneho hodnotenia seba aj druhých:

Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy...).

Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia...) hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.

Osvojenie tvorivého riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch:

Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárne, prosociálna...) radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi...).

Osvojenie základných pojmov súvisiacich s ochranou prírody a životného prostredia:

Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň, alebo o sto rokov...) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách –tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo).

4. Hodnotenie výsledkov žiakov - metódy a prostriedky

Na hodine etickej výchovy žiakov hodnotíme známku, predmet je klasifikovaný. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

Pri hodnotení sa rešpektuje Metodický pokyn č. 22/2011-R na hodnotenie žiakov základnej školy a individuálny prístup. Učiteľ neporovnáva výsledky detí medzi sebou, ale hodnotí každého žiaka podľa jeho možností a schopností. Cieľom učiteľa je žiaka pozitívne ohodnotiť, čo má veľký motivačný charakter. Žiakov postupne vedie k tomu, aby sa vedeli **ohodnotiť sami, ale dokázali ohodnotiť aj výkon iných**. Žiaci sú hodnotení ústne a cez projekty.

Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení klasifikačným stupňom podľa platnej klasifikačnej stupnice - 1, 2, 3, 4, 5.

Hodnotiaca stupnica:

100 – 90%	1
89 – 75%	2
74 – 50%	3
49 – 30%	4
29 – 0%	5

Pri hodnotení žiakov známku zohľadňujeme získané kľúčové kompetencie v súlade s učebnými osnovami a ich schopnosť osvojenia si u žiaka.

5. Učebné zdroje

Literatúra: Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998.

Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993.

Lencz, L. – Krížová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997.

Učebňa audiovizuálnej techniky (dataprojektor, počítač, DVD, tabuľa)

Internet, knižnica

6. Rozpis učiva a realizácia kompetencií (tabuľka)

Vzdelávacia oblasť:	Predmet: <i>Etická výchova</i>	Ročník : 7	Zodpovedá: Pálmayová			
			Počet hodín spolu : 33			
Cieľ a kľúčové kompetencie	Tematický celok	Téma Obsahový štandard	Prierezové témy a medzi- predmetové vzťahy	Metódy	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt	Odporúčaný počet hodín
Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospelie. Učí sa poznávať sám seba, objavuje svoju identitu, rozvíja sebaocenenie. Učí sa obhájiť svoje práva a názory.	Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity	Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie. Prijímať sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	P.T.: Osobnostný a sociálny rozvoj, prepojenie na občiansku výchovu	hra, hranie scénok,	Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.	7 hod

<p>Osvojiť si pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie.</p>	<p>Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity</p>	<p>Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajú a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť.</p>	<p>P.T.: Osobnostný a sociálny rozvoj, prepojenie na občiansku výchovu</p>	<p>hra, hranie scénok,</p>	<p>Rozvíjať vlastnú identitu v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách...).</p>	<p>6 hod</p>
<p>Žiak poznáva svoje práva a povinnosti v rodine, učí sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg.</p>	<p>Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine</p>	<p>Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...)</p>	<p>P.T.: Osobnostný a sociálny rozvoj Rodinná výchova Prepojenie na občiansku výchovu</p>	<p>Hranie rolí, diskusia, rozhovor</p>	<p>Uplatňovať sociálne zručnosti v rámci rodiny (byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym...) Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Rešpektovať pravidlá hry (práva a povinnosti) v rodine.</p>	<p>6 hod</p>
<p>Žiak prehľbuje svoju sexuálnu identitu, chápe pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomuje si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom.</p>	<p>Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti</p>	<p>Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Pohlavné choroby a AIDS. Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok</p>	<p>P.T.: Ochrana človeka a zdravia, prepojenie na biológiu</p>	<p>diskusia, interviu</p>	<p>Utvárať predstavy o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psycho-sociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Pohlavné choroby a AIDS. Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.</p>	<p>8 hod</p>
<p>Žiak rozvíja pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.</p>	<p>Vzťah k starým, chorým a k osobám so špecifickými potrebami</p>	<p>Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi.</p>	<p>P.T.: Osobnostný a sociálny rozvoj, Ochrana človeka a zdravia Prepojenie na občiansku výchovu</p>	<p>Modelové situácie</p>	<p>Chápať potreby starých ľudí, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.</p>	<p>6 hod</p>

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity (4 h) Dôstojnosť ľudskej osoby. Sebaúcta, zdravé sebavedomie. Sebaprijatie. Úcta k iným.</p> <p>Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory (4 h) Asertivita. Asertívne techniky, asertívne práva. Manipulačné povery. Manipulácia a tlak skupiny.</p> <p>Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity (6 h) Nezávislosť a rešpekt. Identita osobnosti a jej rozvoj. Sloboda, zodpovednosť. Vernosť – vytrvalosť. Prijatie záväzkov. Tolerancia a rešpekt.</p> <p>Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine (5 h) Rodina, v ktorej žijem. Rodinný rozpočet. Komunikačné zručnosti v rodine. Sociálne zručnosti v rodine. Tolerancia a rešpektovanie autority. Súrodenecké vzťahy.</p> <p>Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti (8 h) Sexuálna identita. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Počatie a prenatálny život človeka. Pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo. Predčasný sex. Pohlavné choroby a AIDS. Sexualita – súčasť integrity človeka.</p> <p>Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom (4 h) Sociálna empatia. Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným. Obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe. Odlišnosti a generačné rozdiely.</p> <p>Tvorba, príprava, realizácia celoškolského projektu (2 h) Projekt podľa zvolenej ročníkovej témy.</p>	<p>Žiak na konci 7.ročníka základnej školy vie/dokáže: Zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti. Vystihnúť svoje silné a slabé stránky. Dokázať vyjadriť svoj názor. Prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie.</p> <p>Zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote. Charakterizovať asertívne techniky. Vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo, simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách, prezentovať príklady riešenia konfliktov.</p> <p>Formulovať zásady prosociálneho správania. Vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania. Opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkajúce a prijímanie slobody, vernosť záväzkom. Zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca. Diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve. Konkretizovať rôzne prejavy rešpektu.</p> <p>Vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine. Vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí. Realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“. Diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine. Napláňovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine.</p> <p>Zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty. Diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou. Prejaviť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu. Vysvetliť počatie a prenatálny život človeka. Rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom. Zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou. Vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu. Opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS. Poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi.</p> <p>Prejaviť pochopenie pre starých a chorých ľudí. Zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi. Diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť. Navrhnuť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc.</p> <p>Kooperovať s ostatnými spolužiakmi pri tvorbe celoškolského projektu, vyzdvihnúť svoje silné stránky a vyjadriť svoj názor.</p>